

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ (ਹੱਲ ਸਹਿਤ)
ਵਿਲੱਖਣ ਸਮਰੱਥਾ (HI, VI ਅਤੇ MR) ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ
ਸ਼੍ਰੇਣੀ : ਛੇਵੀਂ
ਵਿਸ਼ਾ : ਗਣਿਤ

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ !

ਮਾਣਯੋਗ ਸੱਕਤਰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ ਜੀ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਵਿਲੱਖਣ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ (HI, VI ਅਤੇ MR) ਲਈ ਛੇਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਛੇਵੀਂ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਲੱਖਣ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਹੀ ਭਿੰਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ 60% ਪ੍ਰਸ਼ਨ Objective type (Multiple choice, Fill in the blanks, Match the following ਅਤੇ True & false) ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ 20% ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ 20% ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਲੱਖਣ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਗਿਆਨ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ 100% ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਏ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਕਪਿਲ ਦੇਵ ਸੋਨੀ

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ

ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ, ਸ.ਮਿ.ਸ.ਰਾਮਗੜ੍ਹ (ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ)

(ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਮਾ. ਸ਼੍ਰੀ

ਗੁਰਵੀਰ ਕੌਰ

ਸੰਪਾਦਕ

ਲੈਕ. ਗਣਿਤ

ਐੱਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ., ਪੰਜਾਬ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ

ਜਮਾਤ ਛੇਵੀਂ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ

(CWSN)

ਅਧਿਆਇ -1

ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

- ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਚੁਣੋ ।
1) 2 2) 33 3) 444 4) 5555
- ਮਿਲੀਅਨ ਕਿੰਨੇ ਲੱਖ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
1) 1 ਲੱਖ 2) 5 ਲੱਖ 3) 10 ਲੱਖ 4) 100 ਲੱਖ
- ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੀਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
1) 100 ਮੀ 2) 1000 ਮੀ 3) 10 ਮੀ 4) 1 ਮੀ
- 32 ਦਾ ਨੇੜੇ ਦਾ ਦਹਾਈ ਤੱਕ ਨਿਕਟੀਕਰਨ ਕਰਨ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ?
1) 30 2) 35 3) 40 4) 33
- 10 ਦਾ ਰੋਮਨ ਅੰਕ ਚਿੰਨ ਪਛਾਣੋ ।
1) V 2) C 3) X 4) M

ਉੱਤਰ :- 1) 5555 2) 10 ਲੱਖ 3) 1000 ਮੀ 4) 30 5) X

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਚੁਣੋ।

- 410 , 400 ਨਾਲੋਂ 500 ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜੇ ਹੈ ।
- XII ਨੂੰ ਦਸ਼ਮਲਵ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਣ ਤੇ 12 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- 99+1 ਕਰਨ ਤੇ 100 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ।
- ਸੰਖਿਆਵਾਂ 19, 25, 43, 65 ਵੱਧਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਹਨ ।
- 19225 ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਲਾ ਅੰਕ 9 ਹੈ ।

ਉੱਤਰ :- 1) ਗਲਤ 2) ਸਹੀ 3) ਸਹੀ 4) ਸਹੀ 5) ਸਹੀ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ ।

- 1 ਲੱਖ = _____ ਦੱਸ ਹਜ਼ਾਰ
- 1 ਮਿਲੀਅਨ = _____ ਲੱਖ
- 100-1 = _____
- 1000-1 = _____
- 2982 = X 1000 + X 100 + X 10 + X 1

ਉਤਰ :- 1) 10 2) 10 3) 99 4) 999 5) 2, 9, 8, 2

ਕਾਲਮ A ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਮ B ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ ।

A	B
1. 5 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ	a) 50
2. 1 ਮੀਟਰ	b) 6
3. 20 ਦਾ ਰੋਮਨ ਰੂਪ	c) 99999
4. 48 ਦਾ ਦਹਾਈ ਦਾ ਨਿਕਟੀਕਰਨ	d) 100 ਸਮ
5. 13596 ਵਿੱਚ ਇਕਾਈ ਦਾ ਅੰਕ	e) xx

ਉਤਰ :- 1 → c 2 → d 3 → e 4 → a 5 → b

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਢੁਕਵੇਂ ਸਥਾਨ ਤੇ ਅਲਪ ਵਿਰਾਮ ਲਗਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਖਿਆ ਲੇਖਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

- 1) 48049831 2) 7452283 3) 99985102

ਉਤਰ 1) 48,049,831 2) 7,452,283 3) 99,985,102

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਪਿੰਕੀ ਕੋਲ 100 ਰੁਪੈ ਸਨ, ਉਸਨੇ 20 ਰੁਪੈ ਦੀ ਆਈਸਕ੍ਰੀਮ ਖਾਧੀ । ਹੁਣ ਪਿੰਕੀ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪੈ ਹਨ ।

ਉਤਰ :-

$$\begin{aligned}
 \text{ਪਿੱਕੀ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ਰਕਮ} &= 100 \text{ ਰੁਪੈ} \\
 \text{ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਰਕਮ} &= 20 \text{ ਰੁਪੈ} \\
 \text{ਬਾਕੀ ਬਚਦੀ ਰਕਮ} &= 100-20 = 80 \text{ ਰੁਪੈ}
 \end{aligned}$$

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਮੈਚ ਨੂੰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ 50,000 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਟੀ. ਵੀ ਉੱਪਰ 5,00,000 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਜ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਮੈਚ ਦੇਖਿਆ ।

ਉੱਤਰ :-

$$\begin{aligned}
 \text{ਟੀ ਵੀ ਤੇ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ} &= 5,00,000 \\
 \text{ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ} &= + 50,000 \\
 \hline
 \text{ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਦਰਸ਼ਕ} &= \underline{5,50,000}
 \end{aligned}$$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਬਗੈਰ ਦੁਹਰਾਂਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅੰਕਾਂ 9,7,4,1 ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ 4 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸੰਖਿਆ ਬਣਾਓ

ਉੱਤਰ :-

$$\begin{aligned}
 &\text{ਅੰਕ } 9,7,4,1 \\
 \text{4 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ} &= 9741 \\
 \text{4 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਸੰਖਿਆ} &= 1479
 \end{aligned}$$

ਅਧਿਆਇ : - 2

(ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ)

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

1. 1201 ਦੀ ਅਗੇਤਰ ਸੰਖਿਆ ਚੁਣੋ।

ੳ) 1200 ਬ) 1202 ਚ) 1203 ਦ) 1204

2. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਕਿਹੜੀ ਹੈ।

ੳ) 1 ਅ) 2 ਏ) 0 ਸ) ਸੰਘਵ ਨਹੀ

3. 100 ਦੀ ਪਿਛੇਤਰ ਸੰਖਿਆ ਲੱਭੋ।

ੳ) 101 ਅ) 105 ਏ) 200 ਸ) 99

4. ਸੰਖਿਆ 1 ਅਤੇ 13 ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਦੱਸੋ।

ੳ) 10 ਅ) 14 ਏ) 12 ਸ) 14

5. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਪਛਾਣੋ।

ੳ) 52 ਅ) 42 ਏ) 47 ਸ) 68

ਉੱਤਰ :- 1) 1202 2) 0 3) 99 4) 12 5) 42

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਲੱਭੋ।

1. $1*0$ ਦਾ ਮੁੱਲ 1 ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

2. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਕਤਿਕ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਪਿਛੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਕਤਿਕ ਸੰਖਿਆ, ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

4. 400 ਦੀ ਪਿਛੇਤਰ ਸੰਖਿਆ, 399 ਹੈ।

5. 1 ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਪ੍ਰਾਕਤਿਕ ਸੰਖਿਆ ਹੈ।

6. ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ 10, ਸੰਖਿਆਵਾਂ 9 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਉੱਤਰ :- 1) ਗਲਤ 2) ਗਲਤ 3) ਸਹੀ 4) ਸਹੀ 5) ਸਹੀ 6) ਸਹੀ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:-

1. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ।
2. 600 ਦੀ ਅਗੇਤਰ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ।
3. 32 ਅਤੇ 53 ਵਿਚਕਾਰ _____ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਹਨ।
4. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਵੱਡੀ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ।

ਉੱਤਰ : 1) 0 2) 601 3) 20 4) ਅਸੰਭਵ

ਕਾਲਮ A ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਮ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ।

ਕਾਲਮ A

ਕਾਲਮ B

1. $12*15 = 15*12$	a) ਜੋੜ ਦਾ ਸਹਿਚਾਰਤਾ ਗੁਣ
2. 0	b) ਗੁਣਾਤਮਕ ਤਤਸਮਕ
3. 1	c) ਕ੍ਰਮ ਵਟਾਂਦਰਾ ਗੁਣ
4. $12+(3+8) = (12+3)+8$	d) ਜੋੜਾਤਮਕ ਤਤਸਮਕ

ਉੱਤਰ :- 1) c 2) d 3) b 4) a

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਢੁੱਕਵੇਂ ਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਗੁਣਨਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ।

$$12 * 1768 * 50$$

ਉੱਤਰ :-

$$2*1768*50$$

$$=1768*(2*50)$$

$$=1768*100$$

$$=176700$$

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- ਪੰਕਜ ਦੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਆਮਦਨ 700 ਰੁਪੈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪਤਾ ਕਰੋ ।

ਉੱਤਰ:- ਪੰਕਜ ਦੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਆਮਦਨ = 700 ਰੁਪੈ

ਪੰਕਜ ਦੀ 7 ਦਿਨ ਦੀ ਆਮਦਨ = 700×7

= 4900 ਰੁਪੈ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਕਿਸੀ ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਇਵਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਦੀ ਪੈਟ੍ਰੋਲ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਵਿੱਚ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 10 ਲਿਟਰ ਪੈਟ੍ਰੋਲ ਭਰਵਾਇਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸਨੇ 15 ਲਿਟਰ ਪੈਟ੍ਰੋਲ ਭਰਵਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਪੈਟ੍ਰੋਲ ਦਾ ਮੁੱਲ 40 ਰੁਪੈ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਪੈਟ੍ਰੋਲ ਉੱਤੇ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ।

ਉੱਤਰ :- ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪਵਾਇਆ ਪੈਟ੍ਰੋਲ = 10 ਲਿਟਰ

ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਭਰਵਾਇਆ ਪੈਟ੍ਰੋਲ = 15 ਲਿਟਰ

ਕੁੱਲ ਭਰਵਾਇਆ ਪੈਟ੍ਰੋਲ = 25 ਲਿਟਰ

ਪੈਟ੍ਰੋਲ ਦਾ ਮੁੱਲ = 40 ਰੁਪੈ / ਲਿਟਰ

25 ਲਿਟਰ ਪੈਟ੍ਰੋਲ ਦਾ ਮੁੱਲ = 25×40

= 1000 ਰੁਪੈ

ਅਧਿਆਇ - 3

ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ 2 ਨਾਲ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
1) 129 2) 1223 3) 2426 4) 4315
2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟਾਂਕ ਸੰਖਿਆ ਲੱਭੋ।
1) 102 2) 203 3) 568 4) 2124
3. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆ ਦੱਸੋ।
1) 3 2) 2 3) 1 4) 0
4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 7 ਦਾ ਗੁਣਜ ਚੁਣੋ।
1) 24 2) 28 3) 29 4) 33
5. ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ 5 ਤੇ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
1) 203 2) 204 3) 205 4) 206
6. ਸਹਿ ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਪਤਾ ਕਰੋ।
1) 24, 12 2) 32,8 3) 26, 27 4) 18,2

ਉੱਤਰ : 1) 2426 2) 203 3) 3 4) 28 5) 205 6) 26,27

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ / ਗਲਤ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ।

1. 29 ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।
2. ਕਿਸੇ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਗੁਣਜ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. 2 ਨਾਲ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਸੰਖਿਆ ਜਿਸਤ ਸੰਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
4. 2 ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜਿਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
5. 2 ਟਾਂਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਗੁਣਨਫਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਟਾਂਕ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ :- 1) ਗਲਤ 2) ਸਹੀ 3) ਸਹੀ 4) ਗਲਤ 5) ਸਹੀ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:-

1. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ ।
2. ਕਿਸੇ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਗੁਣਜਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।
3. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਜਿਸਤ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ ।
4. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਟਾਂਕ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ ।
5. ਉਹ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਗੁਣਨਖੰਡ 1 ਹੋਵੇ _____ ਕਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ।
6. 31 ਅਤੇ 35 ਦਾ ਮ.ਸ.ਵ. _____ ਹੈ ।

ਉੱਤਰ 1) 2 2) ਅਸੀਮਿਤ 3) 2 4) 1 5) ਸਹਿ ਅਭਾਜ 6) 1

ਕਾਲਮ A ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਮ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ ।

ਕਾਲਮ A

ਕਾਲਮ B

1. ਇੱਕ ਟਾਂਕ ਸੰਖਿਆ	a) 12,25
2. ਇੱਕ ਜਿਸਤ ਸੰਖਿਆ	b) 2
3. ਇੱਕ ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆ	c) 15
4. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆ	d) 24
5. ਸਹਿ ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ	e) 17

ਉੱਤਰ :- 1) c 2) d 3) e 4) b 5) a

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਤਿੰਨ ਟੈਂਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 403 ਲੀਟਰ, 434 ਲੀਟਰ, 465 ਲੀਟਰ ਤੇਲ ਹੈ, ਉਸ ਬਰਤਨ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸਮਰੱਥਾ ਪਤਾ ਕਰੋ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਟੈਂਕਰਾਂ ਦੇ ਡੀਜ਼ਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮਾਪ ਦੇਵੇਗਾ

ਉੱਤਰ :- ਪਹਿਲੇ ਟੈਂਕਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ = 403 ਲੀਟਰ

ਦੂਜੇ ਟੈਂਕਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ = 434 ਲੀਟਰ

ਤੀਜੇ ਟੈਂਕਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ = 465 ਲੀਟਰ

ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਰਤਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ = ਮ.ਸ.ਵ. (403,434,465)

13	403	2	434	3	465
31	31	7	217	5	155
1	1	31	31	31	31
			1		1

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਲੱਗ-2 ਚੋਰਾਹਿਆਂ ਦੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 48 ਸੈਕਿੰਡ , 72 ਸੈਕਿੰਡ ਅਤੇ 108 ਸੈਕਿੰਡ ਬਾਅਦ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਬਦਲਣ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲਣਗੀਆਂ।

ਉੱਤਰ :- ਪਹਿਲੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਸਮਾਂ = 48 ਸੈਕਿੰਡ

ਦੂਜੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਸਮਾਂ = 72 ਸੈਕਿੰਡ

ਤੀਜੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਸਮਾਂ = 108 ਸੈਕਿੰਡ

ਜਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇਕੱਠੇ ਬਦਲਣਗੀਆਂ = ਲ.ਸ.ਵ.(48,72,108)

$$= 2 * 2 * 2 * 2 * 3 * 3 * 3$$

$$= 432 \text{ ਸੈਕਿੰਡ} = 7 \text{ ਮਿੰਟ } 12 \text{ ਸੈਕਿੰਡ}$$

2	48-72-108
2	24-36-54
2	12-18-27
3	6-9-27
3	2-3-9
	2-1-3

ਅਧਿਆਇ - 4

ਮੁਢਲੀਆਂ ਰੇਖਾ ਗਣਿਤਿਕ ਧਾਰਣਾਵਾਂ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

- ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਚਿੱਤਰ ਕੀ ਦਰਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
 - 1) ਰੇਖਾ
 - 2) ਰੇਖਾ ਖੰਡ
 - 3) ਕਿਰਨ
 - 4) ਜੀਵਾ
 - ਚਤੁਰਭੁਜ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਕੋਣ ਹੋਂਦੇ ਹਨ ।
 - 1) 1
 - 2) 2
 - 3) 3
 - 4) 4
 - ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਵਿਕਰਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖੋ ।
 - 1) 1
 - 2) 2
 - 3) 3
 - 4) 4
 - ਕਿਸੀ ਤਿਊਭੁਜ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਕੋਣ ਬਣਦੇ ਹਨ ।
 - 1) 1
 - 2) 2
 - 3) 3
 - 4) 4
 - ਚੱਕਰ ਦੇ 2 ਵਿਆਸ ਕਿੱਥੇ ਕੱਟਦੇ ਹਨ ।
 - 1) ਚੱਕਰ ਦੇ ਬਾਹਰ
 - 2) ਕੇਂਦਰ ਤੇ
 - 3) ਜੀਵਾ ਤੇ
 - 4) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
- ਉੱਤਰ 1) ਰੇਖਾ 2) 4 3) 2 4) 3 5) ਕੇਂਦਰ ਤੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ ।

- ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਉੱਪਰ ਅਣਗਿਣਤ ਬਿੰਦੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
- ਦੋ ਸਮਾਂਤਰ ਰੇਖਾਵਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦੀਆਂ ।
- ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ 5 ਸਿਖਰ ਹੁੰਦੇ ।
- ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕੋਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4 ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।
- ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।
- ਚੱਕਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਚੱਕਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਉੱਤਰ 1) ਸਹੀ 2) ਸਹੀ 3) ਗਲਤ 4) ਸਹੀ 5) ਗਲਤ 6) ਗਲਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :-

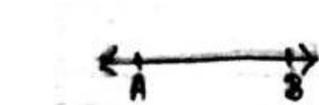
1. ਕਿਸੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੇ _____ ਕੋਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
2. ਕਿਸੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੀਆਂ _____ ਭੁਜਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ।
3. ਕਿਸੀ ਚੱਕਰ ਦਾ ਵਿਆਸ = 2 ਣ _____.
4. ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ _____ ਵਿਕਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
5. ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ _____ ਸਿਖਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
6. ਚੱਕਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਚੱਕਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਦੀ ਦੂਰੀ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਉੱਤਰ 1) ਤਿੰਨ 2) ਚਾਰ 3) ਅਰਧ ਵਿਆਸ 4) 2 5) ਚਾਰ 6) ਅਰਧ ਵਿਆਸ

ਕਾਲਮ ਏ ਅਤੇ ਕਾਲਮ ਬੀ ਮਿਲਾਓ ।

ਕਾਲਮ ਏ

ਕਾਲਮ ਬੀ

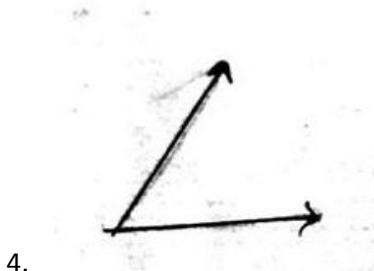
a) ਕੋਣ

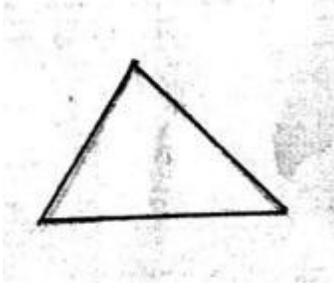
b) ਕਿਰਨ

c) ਖੁੱਲੀ ਵੱਕਰ

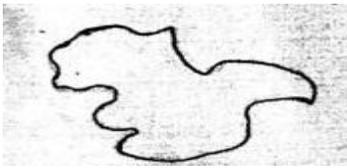
d) ਰੇਖਾ

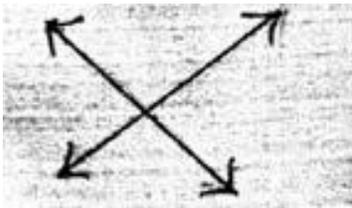
5.

6.

7.

8.

e) ਕਾਟਵੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ

f) ਰੇਖਾ ਖੰਡ

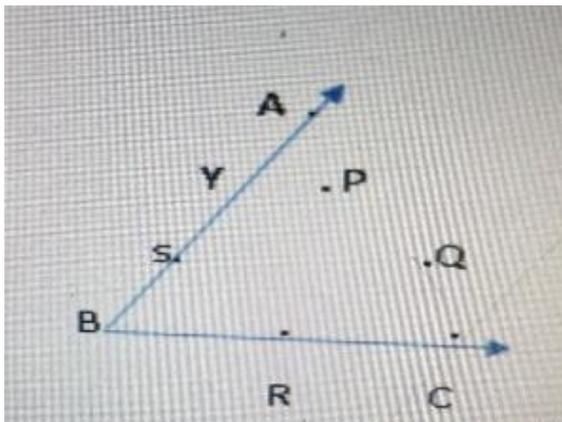
g) ਤ੍ਰਿਭੁਜ

h) ਬੰਦ ਵਕਰ

ਉੱਤਰ: 1) d 2) f 3) b 4) a 5) g 6) c 7) h 8) e

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਬਿੰਦੂ ਦੱਸੋ ।

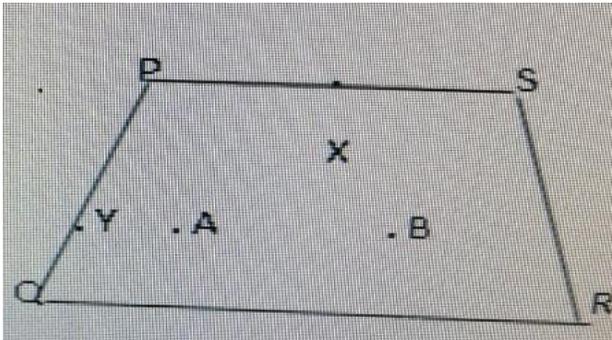

- 1) ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੋਣ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ।
- 2) ਕੋਣ ਦੇ ਅਮਦਰੂਨੀ ਭਾਗ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦੱਸੋ ।
- 3) ਕੋਣ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ।

ਉੱਤਰ 1) $\angle ABC$ 2) P ਅਤੇ Q 3) Y ਅਤੇ T 4) A, S, B, R ਅਤੇ C

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :- ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚਤੁਰਭੁਜ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ ।

- 1) ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਵਿਕਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- 2) ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕੋਣਾਂ ਦੇ ਜੋੜੇ ਦੱਸੋ ।
- 3) ਚਤੁਰਭੁਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗਵੇ ਕੋਣਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਦੱਸੋ ।
- 4) ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਲੇ ਬਿੰਦੂ ।
- 5) ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ ਬਿੰਦੂ ।
- 6) ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਉਪਰ ਬਿੰਦੂ ।

ਉੱਤਰ 1) QS ਅਤੇ PR

2) (i) $\angle P$ ਅਤੇ $\angle R$, (ii) $\angle Q$ ਅਤੇ $\angle S$

3) (i) $\angle P$ ਅਤੇ $\angle Q$, (ii) $\angle Q$ ਅਤੇ $\angle R$, (iii) $\angle R$ ਅਤੇ $\angle S$, (iv) $\angle S$ ਅਤੇ $\angle P$

4) A, B ਅਤੇ X,

5) C ਅਤੇ D

6) P, Q, R, S, ਅਤੇ Y

ਅਧਿਆਇ - 5

(ਆਰੰਭਿਕ ਅਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ)

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

- 1) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਉਣ ਕੋਣ ਲੱਭੋ ।
a) 95° b) 80° c) 90° d) 180°
- 2) ਸ਼ਰਲ ਕੋਣ ਦਾ ਮਾਪ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
a) 100° b) 180° c) 360° d) 2°
- 3) ਜਦੋਂ ਘੜੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਈ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਕੋਣ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।
a) 60° b) 90° c) 180° d) 360°
- 4) ਅਜਿਹੀ ਤਿਕੋਣ ਜਿਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।
a) ਬਿਖਮਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ b) ਸਮ ਦੋ ਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ c) ਸਮ ਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ d) ਸਮਕੋਣੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ
- 5) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਿਸੀ ਸੈਟ-ਸੁਕੇਅਰ ਦੇ ਕੋਣ ਹਨ ।
a) $30^{\circ}-60^{\circ}-90^{\circ}$ b) $40^{\circ}-40^{\circ}-100^{\circ}$ c) $50^{\circ}-40^{\circ}-90^{\circ}$ d) $30^{\circ}-90^{\circ}-90^{\circ}$

ਉੱਤਰ : 1) 80° 2) 180° 3) 360° 4) ਸਮ ਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ 5) $30^{\circ}-60^{\circ}-90^{\circ}$

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣੋ-

1. ਅਸੀਂ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੀ ਰੇਖਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਮਾਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ।
2. 120° ਦਾ ਕੋਣ ਅਧਿਕ ਕੋਣ ਹੈ।
3. ਸਮਕੋਣ, ਨਿਉਣ ਕੋਣ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
4. ਬਿਖਮ ਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
5. ਸਮਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਵਿਕਰਣ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
6. 2 ਨਿਉਣ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਉਣ ਕੋਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ : 1. ਗਲਤ 2. ਸਹੀ 3. ਗਲਤ 4. ਗਲਤ 5. ਸਹੀ 6. ਗਲਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ-

- 3 ਅਤੇ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਘੜੀ ਦੀ ਸੂਈ _____ ਕੋਣ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ।
- _____ ਸਮਕੋਣ ਨਾਲ 180° ਬਣਦੇ ਹਨ।
- ਅਜਿਹੀ ਤਿਕੋਣ ਜਿਸ ਦੀਆਂ 2 ਭੁਜਾਵਾਂ ਸਮਾਨ ਹੋਣ ਉਸ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਅਜਿਹੀ ਤਿਕੋਣ ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਕੋਣ 90° ਹੋਵੇ, ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਇੱਕ ਵਰਗ ਪਿਰਾਮਿਡ ਦੇ _____ ਫਲਕ ਹਨ।
- ਇੱਕ ਇੱਕ _____ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।

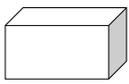
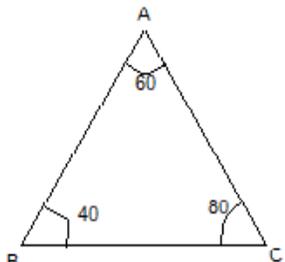
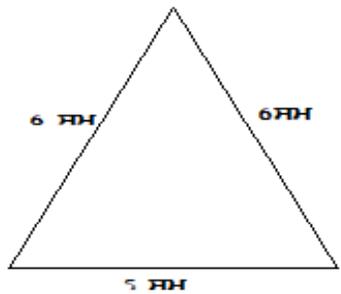
ਉੱਤਰ: 1) 180° 2) 2 3) ਸਮ-ਦੋ-ਭੁਜੀ 4) ਸਮਕੋਣ ਤਿਕੋਣ 5) 4 6) ਘਣਾਵ

ਕਾਲਮ A ਨੂੰ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਉ

ਕਾਲਮ A

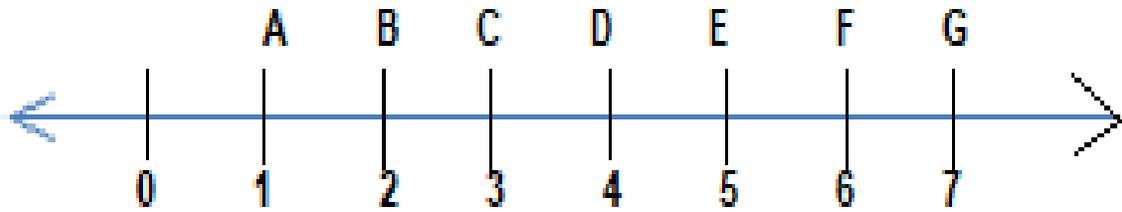
- ਰਿਫਲੈਕਸ ਕੋਣ
- ਨਿਊਨ ਕੋਣ ਤਿਕੋਣ
- ਸਮ-ਦੋ-ਭੁਜੀ ਤਿਕੋਣ
- ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਣ
- ਘਣਾਵ

ਕਾਲਮ B

-
-
-
-
-

ਉੱਤਰ - 1) -> C , 2) -> D , 3)-> E , 4) -> A 5) -> B

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. AG ਦਾ ਮੱਧ ਬਿੰਦੂ ਲਿਖੋ।
2. \overline{AC} ਦਾ ਮਾਪ ਲਿਖੋ।
3. \overline{EG} ਦਾ ਮਾਪ ਲਿਖੋ।
4. ਕੀ $\overline{AC} : \overline{EG}$ ਹੈ?

ਉੱਤਰ 1.) C 2.) 2 3.) 2 4.) ਹਾਂ

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਘੜੀ ਦੀ ਸੂਈ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਸਮਕੋਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ।

1. ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।
2. ਜਦੋਂ ਉਹ $\frac{1}{2}$ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।
3. ਜਦੋਂ ਉਹ 2 ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।
4. ਜਦੋਂ ਉਹ $\frac{1}{4}$ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਉੱਤਰ 1) 360° 2) 180° 3) 720° 4) 90°

ਅਧਿਆਇ-6

(ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ)

- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਦੱਸੋ?
 - ਸਿਫਰ ਤੋਂ 4 ਕਦਮ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਚਲਣ ਤੇ ।
 - 4
 - 3
 - 3
 - 4
 - 5 ਤੋਂ 8 ਕਦਮ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਚੱਲਣ ਤੇ ।
 - 3
 - 3
 - 13
 - 4
 - 6 ਤੋਂ 6 ਕਦਮ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਚਲਣ ਤੇ ।
 - 12
 - 0
 - 12
 - 8
 - 2 ਤੋਂ 5 ਕਦਮ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਚੱਲਣ ਤੇ।
 - 7
 - 8
 - 7
 - 9
 - 13 ਤੋਂ 9 ਕਦਮ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਚੱਲਣ ਤੇ।
 - 20
 - 8
 - 4
 - 4

ਉੱਤਰ- 1)-> a 2)-> b 3)-> b 4)-> c 5)-> d

ਕਾਲਮ A ਨੂੰ ਕਾਲਮ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਉ

ਕਾਲਮ A	ਕਾਲਮ B
1. $11 + (-7)$	a) -1, 0, 1
2. -5 ਤੋਂ 7 ਜਿਆਦਾ ਸੰਖਿਆਵਾਂ	b) 5
3. -3 ਅਤੇ -8 ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ	c) 2
4. -2 ਅਤੇ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ	d) 4
5. $-3 - (-8)$	e) -3

ਉੱਤਰ- 1)-> d 2)-> c 3)-> e 4)-> a 5)-> b

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ ।

ੳ) ਰਿਣਾਤਮਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਧਨਾਤਮਕ ਸੰਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਅ) 0 ਦੀ ਪਿਛੇਤਰ -1 ਹੈ ।

ੲ) -35 ਦੀ ਅਗੇਤਰ -36 ਹੈ ।

ਸ) ਦੋ ਰਿਣਾਤਮਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਤੇ ਰਿਣਾਤਮਕ ਸੰਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਹ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿਫਰ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਉਹੀ ਸੰਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਕ) ਸੰਖਿਆ -6 ਸੰਖਿਆ -2 ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ।

ਉੱਤਰ :- ਓ) ਗਲਤ ਅ) ਸਹੀ ਏ) ਗਲਤ ਸ) ਗਲਤ ਹ) ਸਹੀ ਕ) ਗਲਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ ।

ਓ) -4 ਅਤੇ -6 ਵਿੱਚੋਂ _____ ਛੋਟੀ ਸੰਖਿਆ ਹੈ ।

ਅ) 3 ਦਾ ਜੋੜਾਤਮਕ ਉਲਟ _____ ਹੈ ।

ਏ) ਸੰਖਿਆ 2 ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ 4 ਕਦਮ ਚੱਲਣ ਤੇ ਅਸੀਂ _____ ਸੰਖਿਆ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਸ) $(-10) + 4 =$ _____

ਉੱਤਰ :- ਓ) -4 ਅ) -3 ਏ) -2 ਸ) -6

< ਜਾਂ > ਵਿੱਚੋਂ ਉਚਿਤ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉ-

a) -5 6

b) 0 -2

c) -3 -4

d) 3 -3

e) -9 8

ਉੱਤਰ: a) < b) > c) > d) > e) <

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ- ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ-

i) $(-7) - 8 - (-25)$

$= -7 - 8 + 25$

$= -15 + 25$

$= 10$

$$\text{ii) } 50 - (-40) - (-2)$$

$$= 50 + 40 + 2$$

$$= 50 + 42$$

$$= 92$$

ਅਧਿਆਇ-7 (ਭਿੰਨਾਂ)

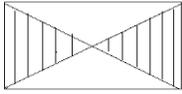
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

1. $\frac{2}{5}$ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਕੀ ਹੈ?

- i) 2 ii) 10 iii) 5 iv) 2.5

2. $\frac{3}{4}$ ਦਾ ਹਰ ਕੀ ਹੈ?

- i) 9 ii) 3 iii) 4 iv) 33

3. ਰੰਗ ਹੋਏ ਭਾਗ ਦਾ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?

- i) $\frac{2}{3}$ ii) $\frac{4}{2}$ iii) $\frac{2}{4}$ iv) $\frac{1}{4}$

4. $\frac{2}{5}$ ਦੇ ਤੁਲ ਭਿੰਨ ਰੱਖੋ।

- i) $\frac{4}{9}$ ii) $\frac{4}{10}$ iii) $\frac{2}{15}$ iv) $\frac{4}{20}$

4. $\frac{2}{15} + \frac{5}{15}$ ਦਾ ਜੋੜ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

- i) $\frac{3}{15}$ ii) $\frac{7}{15}$ iii) $\frac{10}{15}$ iv) $\frac{15}{10}$

5. $\frac{17}{25} - \frac{13}{25}$ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

- i) $\frac{30}{25}$ ii) $\frac{14}{25}$ iii) $\frac{40}{25}$ iv) $\frac{4}{25}$

ਉੱਤਰ - 1) 5 , 2) 4 , 3) $\frac{2}{4}$, 4) $\frac{4}{10}$ 5) $\frac{7}{15}$ 6) $\frac{4}{25}$

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਨੂੰ ਚੁਣੋ-

1. $2/15$ ਦਾ ਹਰ ਕੀ ਹੈ?

2. ਛਾਇਆ ਅੰਕਿਤ ਭਾਗ $2/3$ ਹਿੱਸਾ ਦਰਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

3. ਭਿੰਨ $3/7$, $4/7$ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੈ।

4. $1/2 + 1/2 = 1$ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ?

5. $2/12$ ਦਾ ਸਰਲਤਮ ਰੂਪ $1/6$ ਹੈ।

ਉੱਤਰ 1) ਗਲਤ 2) ਗਲਤ 3) ਗਲਤ 4) ਸਹੀ 5) ਸਹੀ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ-

1. ਭਿੰਨ $3/5$ ਦਾ ਅੰਸ਼ _____ ਹੈ।

2. ਜੇਕਰ ਅੰਸ਼ 6 ਅਤੇ ਹਰ 11 ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭਿੰਨ _____ ਹੋਵੇਗੀ।

3. $15/75$ ਦਾ ਸਰਲਤਮ ਰੂਪ _____ ਹੈ।

4. $1/8$ ਅਤੇ $3/8$ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੀ ਭਿੰਨ _____ ਹੈ।

ਉੱਤਰ 1) 3 2) $6/11$ 3) $1/5$ 4) $1/8$

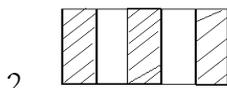
ਕਾਲਮ A ਨੂੰ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਉ -

ਕਾਲਮ A

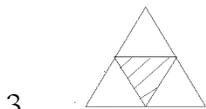
ਕਾਲਮ B

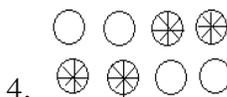
A. $1/4$

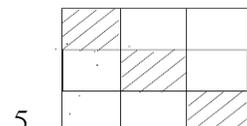
B. $3/9$

C. $3/5$

D. $3/4$

E. $4/8$

ਉੱਤਰ - 1 -> D , 2 -> C , 3 -> A , 4 -> E, 5 -> B

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਭਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜੋ-

a) $\frac{3}{8} + \frac{2}{8}$

ਉੱਤਰ- $= \frac{3+2}{8} = \frac{5}{8}$

b) $\frac{4}{13} + \frac{6}{13}$

ਉੱਤਰ- $= \frac{4+6}{13}$
 $= \frac{10}{13}$

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

4. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਭਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉ-

a) $\frac{11}{14} - \frac{10}{14}$

ਉੱਤਰ- $= \frac{11-10}{14}$
 $= \frac{1}{14}$

b) $\frac{9}{25} - \frac{4}{25}$

ਉੱਤਰ- $= \frac{9-4}{25}$
 $= \frac{5}{25}$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 .ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪੇਂਟਰ ਆਪਣੀ ਪੇਟਿੰਗ ਦਾ $\frac{1}{6}$ ਹਿੱਸਾ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ $\frac{4}{6}$ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੇਟਿੰਗ ਦਾ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ - ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੇਂਟ ਕੀਤਾ ਹਿੱਸਾ = $\frac{1}{6}$

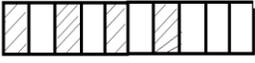
ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪੇਂਟ ਕੀਤਾ ਹਿੱਸਾ = $\frac{4}{6}$

$$\begin{aligned} \text{ਕੁੱਲ ਪੇਂਟ ਕੀਤਾ ਹਿੱਸਾ} &= \frac{1}{6} + \frac{4}{6} \\ &= \frac{1+4}{6} = \frac{5}{6} \end{aligned}$$

ਅਧਿਆਇ- 8

(ਦਸ਼ਮਲਵ)

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

- a) $29/100$ ਦਾ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?
i) 2.9 ii) 0.29 iii) 0.029 iv) 29.9
- b) 0.007 ਦਾ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?
i) $7/10$ ii) $7/100$ iii) $7/1000$ iv) $7/10000$
- c) $25 + 3/10 + 7/100$ ਦਾ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?
i) 2.537 ii) 25.37 iii) 0.2537 iv) 253.7
- d) ਛਾਇਆ ਅੰਕਿਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਦਸ਼ਮਲਵ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
i) 0.04 ii) 0.4 iii) 4 iv) 0.0004
- e) 9.483 ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਦਸਵੇਂ ਹਨ?
i) 9 ii) 4 iii) 8 iv) 3
- f) 80 ਰੁਪੈ 93 ਪੈਸੇ ਦਾ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?
i) 80.9 ਰੁਪੈ ii) 80.93 ਰੁਪੈ iii) 8.093 ਰੁਪੈ iv) 8.93 ਰੁਪੈ

ਉੱਤਰ- a) 0.29 b) $7/1000$ c) 25.37 d) 0.4 e) 8 f) 80.93 ਰੁਪੈ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣੋ

- a) $3/10$ ਦਾ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ 0.3 ਹੈ।
b) ਸੰਖਿਆ 0.8 ਸੰਖਿਆ 0.08 ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੈ॥
c) 302.67 ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਸੌਵੇਂ ਹਨ।
d) ਨੌ ਅਤੇ ਪੈਂਤੀ ਹਜ਼ਾਰਵੇਂ ਦਾ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ 9.025 ਹੈ।
e) $20 + 3 + 5/10$ ਦਾ ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ 23.05 ਹੈ।

ਉੱਤਰ a) ਸਹੀ b) ਗਲਤ c) ਸਹੀ d) ਸਹੀ e) ਗਲਤ

ਉਚਿਤ ਚਿੰਨ੍ਹ $<$, $=$ ਅਤੇ $>$ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ।

- a) 0.07 0.7
- b) 2.18 2.039
- c) 18.01 1.739
- d) 0.8 3

e) $5.41 \square 5.041$

f) $2.23 \square 223/100$

g) $1/5 \square 0.2$

ਉੱਤਰ- a) < b) > c) > d) < e) > f) = g) =

ਕਾਲਮ A ਨੂੰ ਕਾਲਮ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਉ

ਕਾਲਮ A

ਕਾਲਮ B

1. 0.23

a) $31/100000$

2. $17/100$

b) $239/10$

3. 23.9

c) 97.84

4. $97 + 8/10 + 4/100$

d) $23/100$

5. 0.00031

e) 0.17

ਉੱਤਰ- 1)d 2)e

3)b 4)c

5)a

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਹੱਲ ਕਰੋ-

1) $19.311 + 3.207$

$$\begin{array}{r} 1 \\ 19.311 \\ + 3.207 \\ \hline 22.518 \end{array}$$

2) $12.0003 - 4.029$

$$\begin{array}{r} 11 \quad 9 \quad 9 \quad 9 \\ 12.0003 \\ - 4.029 \\ \hline 7.9713 \end{array}$$

3) $113.5 + 221.23 + 77.079$

$$\begin{array}{r} 1 \quad 1 \\ 113.500 \\ + 221.230 \\ + 77.079 \\ \hline 411.809 \end{array}$$

5 ਅੰਕਾ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1.) ਰੀਟਾ ਨੇ 10.8 ਕਿਮੀ ਦੀ ਦੂਰੀ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ 1.58 ਕਿਮੀ ਦੀ ਦੂਰੀ ਪੈਦਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ। ਕੁੱਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਦੂਰੀ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ - ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਦੂਰੀ = 10.8 ਕਿ.ਮੀ.

ਪੈਦਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਦੂਰੀ = 1.58 ਕਿ.ਮੀ.

ਕੁੱਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਦੂਰੀ = 10.8 + 1.58

= 12.38 ਕਿ.ਮੀ.

2) ਰਾਹੁਲ ਨੇ 125 ਰੁਪਏ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ 13.28 ਰੁਪਏ GST ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ 200 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ- ਵਸਤੂ ਦਾ ਮੁੱਲ = 125 ਰੁਪਏ

GST = 13.28 ਰੁਪਏ

ਕੁੱਲ ਰਕਮ = 138.28 ਰੁਪਏ

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਰਕਮ = 200 ਰੁਪਏ

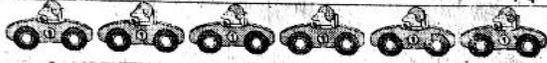
ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਰਕਮ = 200-138.28= 61.72 ਰੁਪਏ

ਅਧਿਅਇ - 9

(ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ)

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਿਸੀ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੀ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਚਿੱਤਰ ਅਲੇਖ ਤੋਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੱਸੋ

ਦਿਨ	ਵੇਚੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਸੋਮਵਾਰ	
ਮੰਗਲਵਾਰ	
ਬੁੱਧਵਾਰ	
ਵੀਰਵਾਰ	
ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ	
ਸ਼ਨੀਵਾਰ	

- ੳ) ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ?
ਅ) ਕਿਸ ਦਿਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ?
ੲ) ਕਿਸ ਦਿਨ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਾਰਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ?
ਸ) ਕੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ?
ਹ) ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੱਧ ਕਾਰਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ।

ਉੱਤਰ ੳ) 4 ਅ) ਮੰਗਲਵਾਰ ੲ) ਵੀਰਵਾਰ ਸ) 30 ਹ) 2

2. ਪੰਜ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।

<u>ਪਿੰਡ</u>	<u>ਅਬਾਦੀ</u>
ਪਿੰਡ A	1200
ਪਿੰਡ B	900
ਪਿੰਡ C	400
ਪਿੰਡ D	700
ਪਿੰਡ E	1000

ਸੰਕੇਤ * ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਲੇਖ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਓ। $1^* = 100$ ਵਿਆਕਤੀ

<u>ਪਿੰਡ</u>	<u>ਅਬਾਦੀ</u>	$1^* = 100$ ਵਿਆਕਤੀ
ਪਿੰਡ A	* * * * * * * * * * * *	
ਪਿੰਡ B	* * * * * * * * * *	
ਪਿੰਡ C	* * * *	
ਪਿੰਡ D	* * * * * * *	

ਪਿੰਡ E	*****
--------	-------

3. ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ ।

A, B, A, AB, B, B, B, O, A, B, AB, O, AB, B, B, O, A, AB, B, B,

1. ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ?

- a) 18 b) 19 c) 20 d) 21

2. ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ AB ਹੈ ।

- a) 4 b) 5 c) 6 d) 3

3. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਹਨ ?

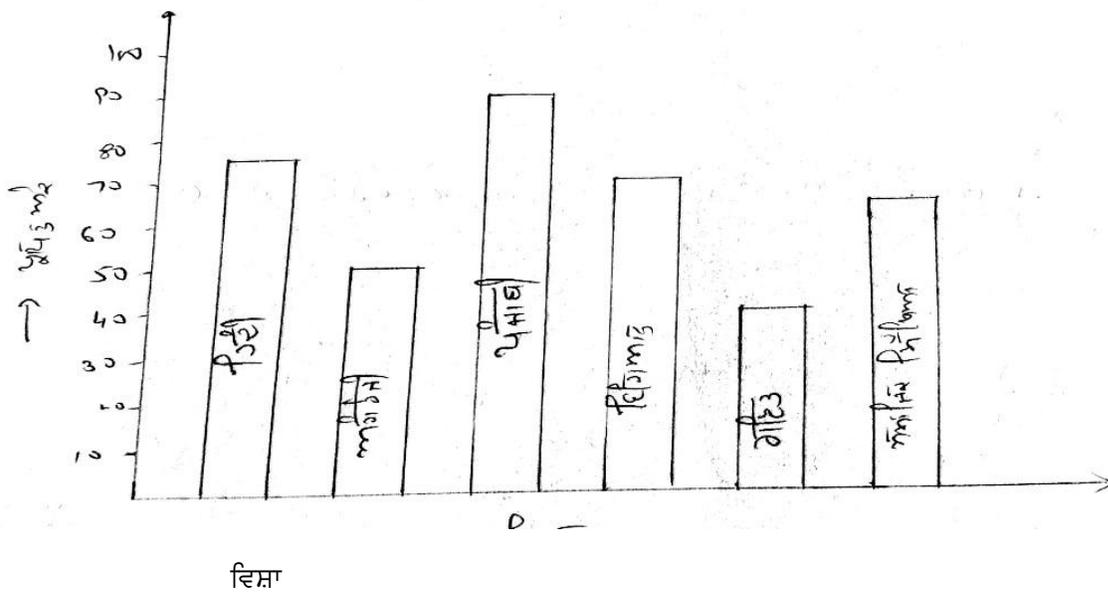
- a) A b) B c) AB d) O

4. ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਹਨ ।

- a) A b) B c) AB d) O

ਉੱਤਰ 1.)20 2)4 3)B 4)O

1. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗਰਾਫ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਓ ।

1. ਛਤ੍ਰ ਗ੍ਰਾਫ ਤੋਂ ਕੀ ਸੂਚਨਾਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ?
2. ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ?
3. ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ?
4. ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅੰਕ ਕਿਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ?
5. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿੰਨੇ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ?
6. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅੰਕ ਲਿਖੋ ?

ਉੱਤਰ :- 1) ਵਿਸ਼ਾਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ 2) ਪੰਜਾਬੀ 3) ਹਿੰਦੀ 4) ਗਣਿਤ 5) 20 6) 50

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

- ਕਿਸੇ ਬੰਦ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
 - ਪਰਿਮਾਪ
 - ਚਾਲ
 - ਖੇਤਰਫਲ
 - ਆਇਤਨ
- ਕਿਸੇ ਆਇਤ ਦੇ ਪਰਿਮਾਪ ਦਾ ਸੂਤਰ ਕੀ ਹੈ?
 - 4 X ਭੁਜਾ
 - ਲੰਬਾਈ X ਚੌੜਾਈ
 - $2(\text{ਲੰ} + \text{ਚੌ})$
 - 3 X ਭੁਜਾ
- ਕਿਸੀ ਵਰਗ ਦੇ ਪਰਿਮਾਪ ਦਾ ਸੂਤਰ ਕੀ ਹੈ?
 - ਲੰਬਾਈ X ਚੌੜਾਈ
 - ਭੁਜਾ X ਭੁਜਾ
 - 4 X ਭੁਜਾ
 - 3 X ਭੁਜਾ
- ਜੇਕਰ ਵਰਗ ਦੀ ਭੁਜਾ 3 ਸਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਰਿਮਾਪ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?
 - 9 ਸਮ
 - 12 ਸਮ
 - 15 ਸਮ
 - 18 ਸਮ

ਉੱਤਰ - 1) ਪਰਿਮਾਪ 2) $2(\text{ਲੰ} + \text{ਚੌ})$ 3) 4 X ਭੁਜਾ 4) 12 ਸਮ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣੋ-

- 4 ਸੈ.ਮੀ ਭੁਜਾ ਵਾਲੀ ਵਰਗ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ 20 ਹੈ।
- 3 ਸੈ.ਮੀ. ਅਤੇ 2 ਸੈ.ਮੀ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਆਇਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 6 ਸੈ./ਮੀ² ਹੋਵੇਗਾ।
- ਕਿਸੀ ਆਇਤ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਸੂਤਰ ਭੁਜਾ X ਭੁਜਾ ਹੈ।
- ਵਰਗ ਦੇ ਪਰਿਮਾਪ ਦਾ ਸੂਤਰ 3 X ਭੁਜਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ- 1. ਸਹੀ 2. ਸਹੀ 3. ਗਲਤ 4. ਘਲਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ-

- ਕਿਸੀ ਆਇਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਵਰਗ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਸੂਤਰ ਹੈ।
- ਵਰਗ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ = X ਭੁਜਾ
- ਆਇਤ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ = $2(\text{.....} + \text{.....})$
- ਬੰਦ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰੇ ਗਏ ਤਲ ਦੇ ਪਰਿਮਾਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉੱਤਰ- 1. ਲੰਬਾਈ X ਚੌੜਾਈ 2. ਭੁਜਾ X ਭੁਜਾ 3. 4 4. ਲੰਬਾਈ, ਚੌੜਾਈ 5. ਖੇਤਰਫਲ

ਕਾਲਮ A ਨੂੰ ਕਾਲਮ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਉ

ਕਾਲਮ A

ਕਾਲਮ B

1. ਆਇਤ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ

a) 3 X ਭੁਜਾ

2. ਵਰਗ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ

b) ਲੰਬਾਈ X ਚੌੜਾਈ

3. ਆਇਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ

c) 2(ਲੰ + ਚੌ)

4. ਸਮਭੁਜੀ ਤਿਕੋਣ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ

d) ਭੁਜਾ X ਭੁਜਾ

5. ਵਰਗ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ

e) 4 X ਭੁਜਾ

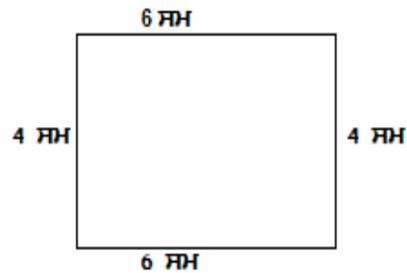
ਉੱਤਰ- 1)-> c 2)-> e 3)-> b 4)-> a 5)-> d

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰੋ-

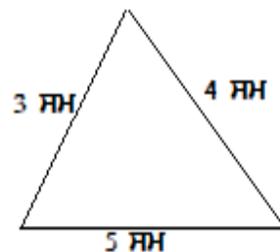
i) ਪਰਿਮਾਪ = 6 + 4 + 6 + 4

$$= 20 \text{ ਸਮ}$$

ii) ਪਰਿਮਾਪ = 3 + 4 + 5

$$= 12 \text{ ਸਮ}$$

ਪ੍ਰ- ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੀ ਭੁਜਾ ਪਤਾ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ 100 ਮੀ ਹੋਵੇ।

ਉੱਤਰ- ਵਰਗ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ = 100 ਮੀ

$$\text{ਵਰਗ ਦੀ ਭੁਜਾ} = \text{ਪਰਿਮਾਪ} / 4$$

$$= \frac{100}{4} = 25 \text{ ਮੀ}$$

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰ - ਕਿਸੇ ਆਇਤ ਜਿਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ 9 ਮੀ ਅਤੇ 6ਮੀ ਹਨ, ਉਸਦਾ ਪਰਿਮਾਪ ਅਤੇ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ- ਆਇਤ ਦੀ ਲੰਬਾਈ = 9ਮੀ

ਆਇਤ ਦੀ ਚੌੜਾਈ = 6ਮੀ

ਆਇਤ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ = 2(ਲੰਬਾਈ + ਚੌੜਾਈ)

$$= 2(9+ 6)$$

$$= 2 \times 15$$

$$= 30 \text{ ਮੀ}$$

ਆਇਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ = ਲੰਬਾਈ \times ਚੌੜਾਈ

$$= 9 \times 6$$

$$= 54 \text{ ਮੀ}^2$$

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

- ਵਿਅੰਜਕ $2y+7$ ਵਿੱਚ ਚਲ ਪਛਾਣੋ।
a. 2 b. y c. 7 d. ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮੀਕਰਣ ਪਛਾਣੋ।
a. $2x+7=5$ b. $3y+7>4$ c. $5z+9<6$ d. $2x+7$
- ਵਿਅੰਜਕ $2(x+y)$ ਵਿੱਚ ਚਲ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ।
a. 2 b. ਸਿਰਫ x c. y ਸਿਰਫ d. x ਅਤੇ y ਦੋਨੋ
- ਸਮੀਕਰਣ $x+3=3$, x ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ?
a. 0 b. 2 c. 4 d. 5
- $r/2 = 4$ ਲਈ, ਸਮੀਕਰਣ ਦਾ ਹਲ ਕੀ ਹੈ?
a. 4 b. 2 c. 8 d. 16
- ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ p ਸੰਤਰੇ ਹੋਣ ਤਾਂ 4 ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਸੰਤਰੇ ਹੋਣਗੇ?
a. $p-4$ b. $p+4$ c. $4p$ d. $p/4$
- ਰਾਜੂ ਰਾਧਾ ਤੋਂ 5 ਸਾਲ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਧਾ x ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜੂ ਦੀ ਉਮਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ?
a. $x+5$ b. $x-5$ c. $5x$ d. x^5

ਉੱਤਰ- 1) y 2) $2x+7=5$ 3) x ਅਤੇ y ਦੋਨੋ 4) 0 5) 8 5) $x+5$

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਚੁਣੋ-

- ਸਮੀਕਰਣ $3x+5= 8$ ਵਿੱਚ ਚਲ x ਹੈ।
- ਸਮੀਕਰਣ $p+5$ ਦਾ ਹਲ $p = 2$ ਹੈ।
- y ਤੋਂ 3 ਘਟਾਉਣ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਵਿਅੰਜਕ $y-3$ ਹੈ।
- q ਦੇ ਦੋਗੁਣੇ ਵਿੱਚ 5 ਜੋੜਨ ਤੇ $2q-5$ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ- 1. ਸਹੀ 2. ਗਲਤ 3. ਸਹੀ 4. ਘਲਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ-

- ਜੇਕਰ ਪਿੰਕੀ ਦੀ ਉਮਰ x ਸਾਲ ਹੈ ਤਾਂ 4 ਸਾਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਸੀ।
- ਰਾਜੂ ਕੋਲ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ y ਰੁਪੈ ਤਾਂ 25 ਰੁਪੈ ਵਿਆਜ ਮਿਲਾ ਕੇ ਰਕਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਮੁੱਲ p ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਰੋਹਿਤ ਕੋਲ p ਰੁਪੈ ਹਨ। 20 ਰੁਪੈ: ਖਰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ ਹੈ।
- y ਦੇ ਦੋਗੁਣੇ ਤੋਂ 8 ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅੰਜਕ ਹੈ।

ਉੱਤਰ 1) $x-4$ 2) $y+25$ 3) $3p$ 4) $p-20$ 5) $2y-8$

ਕਾਲਮ A ਨੂੰ ਕਾਲਮ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਉ

ਕਾਲਮ A	ਕਾਲਮ B
1. y ਤੋਂ 6 ਘੱਟ	a) $r/7$
2. x ਦਾ 4 ਗੁਣਾ	b) $2m-4$
3. p ਦਾ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ	c) $4x$
4. m ਦੇ ਦੋਗੁਣੇ ਤੋਂ 4 ਘੱਟ	d) $4z+10$
5. z ਦੇ ਚੋਗੁਣੇ ਤੋਂ 10 ਜਿਆਦਾ	e) $y-6$
6. r ਨੂੰ 7 ਨਾਲ ਭਾਗ ਦੇਣਾ	f) $p/3$

ਉੱਤਰ- 1)-> e 2)-> c 3)-> f 4)-> b 5)-> d 6)-> a

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਿਸੀ ਵਰਗ ਦੀ ਭੁਜਾ x ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਿਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ- ਵਰਗ ਦੀ ਭੁਜਾ = x

$$\text{ਪਰਿਮਾਪ} = 4 \times \text{ਭੁਜਾ}$$

$$= 4 * x$$

$$= 4x$$

2. ਬੰਟੀ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ x ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਲੱਡੂ ਲਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੀਪ ਨੇ ਬੰਟੀ ਤੋਂ 6 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਘੱਟ ਲੱਡੂ ਲਏ। ਦੀਪ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਲੱਡੂ ਲਏ?

ਉੱਤਰ- ਬੰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੇ ਲੱਡੂ = x ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ

$$\text{ਦੀਪ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੇ ਲੱਡੂ} = (x-6) \text{ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ}$$

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਖੰਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਜਰਗ ਜਾਣ ਲਈ x ਕਿਮੀ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਪਿੰਡ ਰੋਣੀ ਜਰਗ ਤੋਂ 2 ਕਿਮੀ: ਅੱਗੇ ਹੈ। ਖੰਨੇ ਤੋਂ ਰੋਣੀ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਉੱਤਰ - ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਜਰਗ ਵਿਚਾਲੇ ਦੂਰੀ = x ਕਿ:ਮੀ

$$\text{ਜਰਗ ਅਤੇ ਰੋਣੀ ਵਿਚਾਲੇ ਦੂਰੀ} = 2 \text{ ਕਿ:ਮੀ}$$

$$\text{ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਜਰਗ ਵਿਚਾਲੇ ਦੂਰੀ} = (x+2) \text{ ਕਿ:ਮੀ}$$

ਅਧਿਆਇ - 12

(ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਸਮਾਨੁਪਾਤ)

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ-

1. 15 ਅਤੇ 20 ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੈ?

a. 15:35 b. 35:20 c. 3:4 d. 4:3

2. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਰੋਹਿਤ ਅਤੇ ਰਾਜੂ ਲਈ ਰਾਜੂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ $\frac{2}{5}$ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰੋਹਿਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸੋ?

a) $\frac{5}{2}$ b. $\frac{3}{2}$ c. $\frac{2}{3}$ d. $\frac{3}{5}$

3. 10 ਅਤੇ 100 ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੋਵੇਗਾ?

a. 10:1 b. 100:1 c. 1:100 d. 1:10

4. 15 ਮਿੰਟ ਦਾ 1 ਘੰਟੇ ਨਾਲ ਕੀ ਅਨੁਪਾਤ ਹੋਵੇਗਾ?

a. 15:1 b. 1:15 c. 1:4 d. 4:1

5. ਕਿਸੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ 20 ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ 30 ਕੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੰਡੇ- ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

a. 20:40 b. 2:3 c. 3:2 d. 30:50

ਉੱਤਰ- 1)-> c 2)-> d 3)-> d 4)-> c 5)-> b

ਸਹੀ/ ਗਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣੋ-

1. ਅਨੁਪਾਤ ਰਾਹੀਂ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਸਮਾਨ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਅਨੁਪਾਤ 3:2 ਅਤੇ 2:3 ਦੋਵੇਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।
3. ਅਨੁਪਾਤ 19:17 ਦਾ ਭਿੰਨ ਰੂਪ $\frac{19}{17}$ ਹੈ।
4. 3,5,15,50 ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹਨ

ਉੱਤਰ- 1. ਸਹੀ 2. ਗਲਤ 3. ਸਹੀ 4. ਘਲਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ-

1. 30 ਅਤੇ 20 ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੋਵੇਗਾ।
2. $\frac{15}{7}$ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਰੂਪ ਹੈ।
3. $\frac{15}{18} = \frac{\square}{6}$

4. 15 ਦਿਨਾਂ ਦਾ 30 ਦਿਨਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉੱਤਰ- 1. 3:2 2. 15:7 3. 5 4. 1:2

ਕਾਲਮ A ਨੂੰ ਕਾਲਮ B ਨਾਲ ਮਿਲਾਉ

ਕਾਲਮ A

ਕਾਲਮ B

1. ਭਿੰਨ $10/50$ ਦਾ ਨਿਉਨਤਮ ਰੂਪ	a) 12
2. $2:3$ ਦਾ ਭਿੰਨ ਰੂਪ	b) $12/16$
3. ਭਿੰਨ $17/12$ ਵਿੱਚ ਹਰ	c) $2/3$
4. $3/4$ ਦੇ ਤੁੱਲ ਅਨੁਪਾਤ	d) $1/5$

ਉੱਤਰ- 1)-> d 2)-> c 3)-> a 4)-> b

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ- ਕਿਸੀ ਸਕੂਲ ਦੀ 4 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਫੀਸ 1200 ਰੁਪੈ: ਹੈ। ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੀ ਫੀਸ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ- 4 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਫੀਸ = 1200 ਰੁਪੈ

$$1 \text{ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਫੀਸ} = 1200/4 = 300 \text{ ਰੁਪੈ}$$

$$\text{ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੀ ਫੀਸ} = 300 \times 12 = 3600 \text{ ਰੁਪੈ}$$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ- ਪਤਾ ਕਰੋ ਕੀ 9,8,20,10 ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹਨ?

ਉੱਤਰ- ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਪਦ ਦਾ ਗੁਣਨਫਲ = $9 \times 10 = 90$

$$\text{ਮੱਧ ਪਦਾਂ ਦਾ ਗੁਣਨਫਲ} = 8 \times 20 = 160$$

ਅੰਤ ਪਦਾਂ ਦਾ ਗੁਣਨਫਲ \neq ਮੱਧ ਦਾ ਗੁਣਨਫਲ

\therefore 9,8,20,10 ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ- ਇੱਕ ਪੈਕੇਟ ਵਿੱਚ 40 ਟਾਫੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਅਤੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ 2:3 ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਲਈਆਂ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟਾਫੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ- ਕੁੱਲ ਟਾਫੀਆਂ = 40

$$\text{ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈਆਂ ਟਾਫੀਆਂ} = 40 \times \frac{2}{5} = 16$$

$$\text{ਰਾਣੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈਆਂ ਟਾਫੀਆਂ} = 40 - 16 = 24$$

5 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ- ਪੰਕਜ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 30 ਅਤੇ 60 ਸਾਲ ਹੈ।

1. ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਪਤਾ ਕਰੋ।
2. 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕੱਢੋ।

ਉੱਤਰ- ਪੰਕਜ ਦੀ ਉਮਰ = 30 ਸਾਲ

ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਮਰ = 60 ਸਾਲ

ਅਨੁਪਾਤ = 30 : 60

$$= \frac{30-1}{60-2} = \frac{1}{2}$$

$$= 1:2$$

10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ

ਪੰਕਜ ਦੀ ਉਮਰ = 30-10 = 20 ਸਾਲ

ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਮਰ = 60-10 = 50 ਸਾਲ

ਅਨੁਪਾਤ = 20 : 50

$$= \frac{20}{50} = \frac{2}{5}$$

$$= 2:5$$

ਅਧਿਆਇ - 13

(ਸਮਮਿਤੀ)

ਸਹੀ / ਗਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ-

1. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਦਾ ਅੱਖਰ B ਦਰਪਣ ਰੇਖਾ ਸਮਾਨ ਅਪਨਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
2. ਕਿਸੀ ਸਮ-ਦੋ-ਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀਆਂ 2 ਸਮਮਿਤ ਰੇਖਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅੱਖਰ Y ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
4. ਇੱਕ ਸਮਮਿਤ ਰੇਖਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ 2 ਬਰਾਬਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀ ਹੈ।

ਉੱਤਰ - 1. ਗਲਤ 2. ਗਲਤ 3. ਸਹੀ 4. ਸਹੀ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ-

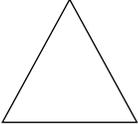
1. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਦੇ ਅੱਖਰ A ਦੀ ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ਖੜਵੀਂ/ਲੇਟਵੀਂ/ ਕੋਈ ਨਹੀਂ)
2. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਦੇ ਅੱਖਰ E ਦੀ ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ਖੜਵੀਂ/ਲੇਟਵੀਂ/ ਕੋਈ ਨਹੀਂ)
3. ਇੱਕ ਬਿਖਮ-ਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀਆਂ..... ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
(ਇੱਕ/ਚਾਰ/ ਕੋਈ ਨਹੀਂ)
4. ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਦੀਆਂ..... ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
(4/8/ ਅਣਗਿਣਤ)

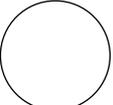
ਉੱਤਰ - 1) ਖੜਵੀਂ 2) ਲੇਟਵੀਂ 3) ਕੋਈ ਨਹੀਂ 4) ਅਣਗਿਣਤ

1. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਹਨ?

1. a) 3

2. b) ਅਣਗਿਣਤ

3. c) 2

4. d) 4

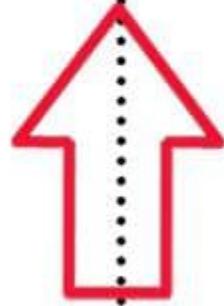
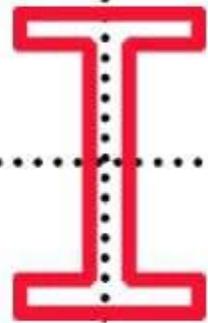
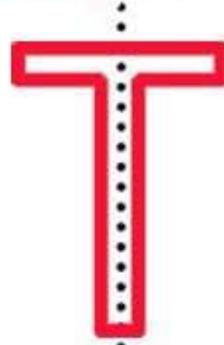
ਉੱਤਰ- 1)-> c 2)-> d 3)-> a 4)-> b

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਬਣਾਓ

ਉੱਤਰ

ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਅਧਿਆਇ -14
(ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਜਿਆਮਤੀ)

1. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ-

- 1) ਫੁੱਟਾ 2) ਪ੍ਰਕਾਰ 3)ਡਿਵਾਈਡਰ 4) ਸੈੱਟ ਸੁਕੇਅਰ
2. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ-

- 1) ਫੁੱਟਾ 2) ਪ੍ਰਕਾਰ 3)ਡਿਵਾਈਡਰ 4) ਸੈੱਟ ਸੁਕੇਅਰ
3. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ-

- 1) ਫੁੱਟਾ 2) ਸੈੱਟ ਸੁਕੇਅਰ 3)ਡਿਵਾਈਡਰ 4) ਡੀ-ਕੋਣ ਮਾਪਕ
4. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ-

- 1) ਸੈੱਟ ਸੁਕੇਅਰ 2) ਫੁੱਟਾ 3)ਡੀ-ਕੋਣ ਮਾਪਕ 4) ਪ੍ਰਕਾਰ

5) ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ-

- 1) ਪ੍ਰਕਾਰ 2) ਡਿਵਾਈਡਰ 3) ਡੀ 4) ਫੁੱਟਾ

ਉੱਤਰ - 1)->1. 2)->2 3)->2 4)->3 5)->2

ਸਹੀ/ ਗਲਤ ਚੁਣੋ-

- 1) ਅਸੀਂ ਫੁੱਟੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੋਣ ਮਾਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- 2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਧ-ਵਿਆਸ ਦਾ ਚੱਕਰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- 3) ਕਿਸੇ ਰੇਖਾ ਦੇ ਸਥਿਤ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਲੰਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਸਮਕੋਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- 4) ਕਿਸੀ ਰੇਖਾ-ਖੰਡ ਉੱਪਰ ਬਣਾਇਆ ਲੰਬ ਉਸਨੂੰ 2 ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦਾ ਹੈ।
- 5) ਵਿਆਸ ਚੱਕਰ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜੀਵਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ - 1.ਗਲਤ 2. ਸਹੀ 3. ਸਹੀ 4. ਗਲਤ 5. ਸਹੀ

3 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ- ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਜਿਸਦਾ ਅਰਧ-ਵਿਆਸ 5 ਸਮ ਬਣਾਉ। ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ C ਨਾਲ ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ

ਬਿੰਦੂ ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ।

- 1) A, B ਚੱਕਰ ਦੇ ਅੰਦਰ
- 2) E, D ਚੱਕਰ ਦੇ ਬਾਹਰ
- 3) P, Q ਚੱਕਰ ਦੇ ਉੱਪਰ

